

บทที่ 5

ปัญหาการทับศัพท์

5.1 ความนำ

การทับศัพท์หมายถึงการใช้ศัพท์จากภาษาเดิมแต่เขียนด้วยอักษรภาษาพื้นเมือง ในกรณีของประเทศไทยก็คือการใช้อักษรไทย

ส่วนใหญ่การทับศัพท์ในภาษาไทยนั้นเป็นการทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ ราชบัณฑิตยสถานได้เคยจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษขึ้นเป็นอันดับแรก และได้ประกาศใช้ เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2484 ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์ใหม่เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2532

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นอาจจะไม่เหมาะสมกับศัพท์ที่มาจากภาษาอื่น ๆ ราชบัณฑิตยสถานจึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ อีก โดยพิจารณาจัดทำเฉพาะภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยในประเทศก่อน ในที่สุดจึงได้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ อีก 8 ภาษา คือ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปน รัสเซีย ญี่ปุ่น อาหรับ และ มลายู และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2535

ตำราเล่มนี้จะได้กล่าวถึงปัญหาการทับศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการทับศัพท์จากภาษาอื่นนั้น จะกล่าวถึงบ้างพอสมควร

5.2 การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษของราชบัณฑิตยสถานนั้นเป็นหลักที่เอื้อการอ่านแบบไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงสระ แม้ภาษาอังกฤษจะออกเสียงอยู่ในลำคอโดยไม่เห็น แต่ในภาษาไทยจะกำหนดให้ใช้สระที่ออกเสียงได้อย่างชัดเจน โดยจะสังเกตได้ว่า ไม่มีการใช้ สระอิ สระอือ หรือ สระเออะ เช่น broccoli ทับศัพท์เป็น *บรอกโคลี* ทั้ง ๆ ที่พยางค์กลางนั้นออกเสียงใกล้เคียงกับ สระเออะ มากกว่า สระโอ

ในด้านพยัญชนะนั้นก็แบ่งเป็นพยัญชนะต้นกับพยัญชนะตัวสะกด

5.2.1 พยัญชนะต้น

อักษรไทยที่จะใช้เป็นพยัญชนะต้นนั้น ถ้าเป็นพยัญชนะที่มีทั้งอักษรสูงและอักษรต่ำคู่กันก็ให้ใช้อักษรต่ำ ดังนี้คือ

ใช้ ค ไม่ใช้ ฅ (เช่น cat แคต)

ใช้ ช ไม่ใช้ ส ยกเว้นที่เป็นอักษรนำ

(เช่น silicon ซิลิคอน, Sweden สวีเดน)

ใช้ ช ไม่ใช้ ฉ (เช่น Chicago ชิคาโก)

ใช้ พ ไม่ใช้ ผ (เช่น parabola พาราโบลา)

ใช้ ฟ ไม่ใช้ ฝ (เช่น Fox ฟอกซ์)

ใช้ ฮ ไม่ใช้ ห (เช่น Haematite ฮีมาไทต์)

ใช้ ท ไม่ใช้ ถ (เช่น Tasmania แทสเมเนีย)

นอกจากนี้ก็ใช้เทียบให้ใกล้เคียงที่สุด ดังนี้คือ

b ใช้ บ (เช่น base เบส)

d ใช้ ด (เช่น dead เดด)

g ใช้ จ หรือ ก

(เช่น gestagen เจสตาเจน, galaxy กาแล็กซี)

gh (บางคำ) ใช้ ก (เช่น ghetto เกตโต)

gn (ที่ไม่ออกเสียง g) ใช้ น (เช่น gneiss ไนส์)

gu ใช้ ก หรือ กว (เช่น penguin เพนกวิน,

Guildford กิลด์ฟอร์ด)

j ใช้ จ (เช่น Jim จิม)

l ใช้ ล (เช่น lock ล็อก)

m ใช้ ม (เช่น micro ไมโคร)

n ใช้ น (เช่น nucleus นิวเคลียส)

q ใช้ ก (เช่น Qatar กาตาร์)

r ใช้ ร (เช่น radium เรเดียม)

rh ใช้ ร (เช่น rhodonite โรโดไนต์)

v ใช้ ว (เช่น volt โวลต์)

w ใช้ ว (เช่น Wales เวลส์)

wh (ที่ไม่ออกเสียง h) ใช้ ว (เช่น white วัต)

y ใช้ ย (เช่น Yale เยล)

สำหรับพยัญชนะต้นนี้มีข้อยกเว้นอยู่ 4 ตัว คือ s p t k

son ที่อยู่ท้ายชื่อ ให้ใช้ว่า "สัน" (เช่น Johnson จอห์นสัน)
p เมื่อเป็นพยัญชนะต้นให้ใช้ พ โดยตลอด ยกเว้นกลุ่มพยัญชนะ
บางกลุ่มที่ไทยนิยมใช้เสียง ป ให้ใช้ ป ดังนี้ super-; -pa,
-pean, -per, -pia, -pic, -ping, -pion, -po, -pus
และ -py (เช่น superman ซูเปอร์แมน, Europa ยูโรปา,
European ยูโรเปียน, bumper บัมเปอร์, Olympia โอลิมเปีย,
topic ทอปิก, shopping ชอปปีง, champion แชมเปียน,
hippo ฮิปโป, Olympus โอลิมปัส, hippy ฮิปปี)

t เมื่อเป็นพยัญชนะต้นให้ ท โดยตลอด ยกเว้นกลุ่มพยัญชนะบาง
กลุ่มที่ไทยเรานิยมใช้เสียง ต ให้ใช้เสียง ต ดังนี้ anti-, auto-,
inter-, multi-, photo-; -ta, -ter, -ti, -tic,
-ting, -tis, -to, -ton, -tor, -tre, -tum, -tus และ
-ty (เช่น antibody, automatic ออโตแมติก, intercom
อินเตอร์คอม, multimedia มัลติมีเดีย, photocopy
โฟโตคอปปี, zygomata ไชโกมาตา, computer คอมพิวเตอร์,
computing คอมพิวเตอร์, Atlantis แอตแลนติส, ghetto เกตโต,
Clinton คลินตัน, doctor ดอกเตอร์, theatre เทียเตอร์,
quantum ควอนตัม, Titus ไทตัส, Christy คริสตี้)

k เมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์สุดท้าย ให้ใช้ ก (เช่น
bunker บังเกอร์, market มาร์เก็ต, Yankee แยนกี)

ข้อยกเว้นเหล่านี้เป็นการเอื้อความนิยมของไทยที่เคยมีมาแต่
เก่าก่อน เพราะคำทับศัพท์ที่เข้ามาสู่ภาษาไทยนานแล้วมักจะมีลักษณะ
เช่นนี้ ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งในปัจจุบันอยู่ไม่น้อย

5.2.2 พยัญชนะตัวสะกด

พยัญชนะตัวสะกดนั้นก็กำหนดให้ใช้ตัวสะกดตรงตามแม่ตัวสะกด
ของไทยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นั่นคือ

แม่กก ใช้ ก (เช่น York ยอร์ก)

แม่กง ใช้ ง (เช่น king คิง)

แม่กม ใช้ ม (เช่น Tom ทอม)

แม่เกอว ใช้ ว (เช่น cowboy คาวบอย)

แม่กน ใช้ได้ 2 ตัว คือ ใช้น แทน n (เช่น cyclone ไซ
โคลน) และใช้ ล แทน l (เช่น Shell เชลล์) ซึ่งคนไทยก็มักจะ

ออกเสียงตามแบบภาษาไทย นั่นคือออกเสียงเหมือนใช้ น สะกด

แม้กับ ใช้ได้ 3 ตัว คือ ใช้ บ แทน b (เช่น Gibb กิบบ์) ใช้ ป แทน p (เช่น capsule แคปซูล) และใช้ ฟ แทน f, gh, ph และ v (เช่น Cliff คลิฟฟ์, Gough กอฟ, graph กราฟ, love เลิฟ) ซึ่งคนไทยก็มักจะออกเสียงตามแบบภาษาไทย นั่นคือออกเสียงเหมือนใช้ บ สะกด

แม้กด ใช้ได้ 7 ตัว คือ ใช้ ด แทน d (เช่น dead เดด) ใช้ ต แทน t (เช่น wait เวต) ใช้ ท แทน th (เช่น zenith เซนิก) ใช้ จ แทน ge (เช่น rouge รูจ) ใช้ ช แทน ch (เช่น beach บีช) ใช้ ซ แทน sh กับ z (เช่น harsh ฮาร์ช, Vaduz วาดุซ) และ ใช้ ส แทน s (เช่น Lagos ลากอส)

พยัญชนะตัวสะกดที่มีมากกว่าหนึ่ง ก็ให้ใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต กำกับอักษรที่คนไทยไม่ออกเสียงหรือออกเสียงยาก เช่น horn ฮอร์น หรือตัดออกเสียบ้าง เช่น world เวิลด์

ในด้านวรรณยุกต์ก็ถือหลักหน่วยเสียง นั่นคือถือว่าในภาษาอังกฤษ ไม่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ไม่ว่าจะออกเสียงสูงต่ำอย่างไรก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิมจึงให้เขียนเป็นกลาง ๆ ไม่ต้องใช้รูปวรรณยุกต์ กำกับ ยกเว้นคำที่พ้องกับคำไทยจนอาจจะเกิดความเข้าใจผิดได้จึงจะ ใช้รูปวรรณยุกต์กำกับ เช่น Coke โค้ก coma โคม่า

5.3 ปัญหาอันเกิดจากความเห็นไม่ตรงกัน

เกณฑ์ที่กล่าวมาโดยสังเขปข้างต้นนี้มีทั้งผู้ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ดังจะได้ยกมากล่าวถึงต่อไปข้างหน้า

เมื่อราชบัณฑิตยสถานได้จัดพิมพ์ หลักเกณฑ์การทับศัพท์ ภาษา อังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ฯลฯ ขึ้นมาใน พ.ศ. 2535 นั้น ตอนหนึ่งในคำนำได้กล่าวไว้ว่า

...ราชบัณฑิตยสถานตระหนักดีว่า หลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นนี้แม้จะได้พิจารณากลั่นกรองกันอย่างรอบคอบแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงข้อบกพร่อง และครอบคลุมปัญหาการทับศัพท์ ได้ทุกกรณี แต่เพื่อให้การเขียนทับศัพท์เป็นมาตรฐานเดียวกัน การนำหลักเกณฑ์นี้ไปใช้เป็นคู่มือย่อมก่อให้เกิดประโยชน์และลดปัญหาลงได้บ้าง

แสดงว่าราชบัณฑิตยสถานก็ได้ตระหนักอยู่แล้วว่าหลักเกณฑ์นี้อาจ

จะยังมีข้อบกพร่องและยังไม่ครอบคลุมปัญหาการทับศัพท์ได้ทุกกรณี

ในปัจจุบันนี้ หากสิ่งเกิดการทับศัพท์ในสื่อมวลชนจะเห็นได้ว่า บางครั้งก็ไม่ใช่ไปตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งอาจจะเป็น เพราะความเห็นไม่ตรงกันก็ได้ ไม่ใช่ใช้ผิดเสมอไป

ในด้านสระ ผู้ทับศัพท์บางรายถือหลักการเอื้อภาษาอังกฤษมากกว่าหลักการเอื้อภาษาไทย ในกรณีเช่นนี้ อาจจะใช้ สระอิ สระอือ หรือ สระเออะ ให้ใกล้เคียงกับภาษาอังกฤษมากที่สุดก็ได้ เช่น broccoli ทับศัพท์เป็น *บรอกเคอะลี* หรือ *บรอกเคอลี*

ในด้านพยัญชนะต้น ผู้ทับศัพท์บางรายเลือกใช้ทั้งอักษรสูงและอักษรต่ำ ตามการออกเสียงแบบใดแบบหนึ่ง เช่น shade เจด บางรายก็เลือกใช้อักษรตัวอื่น เพื่อแยกเสียงพยัญชนะอังกฤษ ทั้ง ๆ ที่พยัญชนะไทยนั้น ๆ ก็มีได้ออกเสียงต่างออกไป เช่น ใช้ ท แทน t (tone โทน) ใช้ ธ แทน th (theme ธีม) อักษรไทยบางตัวที่เลือกมาใช้ก็เป็นเรื่องของความรู้สึกมากกว่าเสียง เช่น Sean ฌอน เพราะไม่ชอบเขียนว่า ซอน

ในด้านพยัญชนะตัวสะกด บางรายนิยมใช้อักษรตัวเดียวกันทั้งที่เป็นพยัญชนะต้นและพยัญชนะตัวสะกด โดยให้หลักว่าเป็นอักษรตัวเดียวกัน เช่น Kansas แคนซัส New York นิวยอร์ก ในกรณีนี้ k จะถอดเป็น ค ไม่ว่าจะ เป็นพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะตัวสะกด ถ้าเป็นหลักของราชบัณฑิตยสถานจะเขียนว่า นิวยอร์ก

หลักการใช้อักษรตัวเดียวกันไม่ว่าจะอยู่ที่ตำแหน่งใดนี้ได้รวมไปถึงตัว p t k ที่ตามหลัง s ด้วย ราชบัณฑิตยสถานใช้หลักภาษาศาสตร์ โดยถือว่า p t k ที่เป็นพยัญชนะต้นให้ถอดเป็น พ ท ค แต่ถ้าตามหลัง s ให้ถอดเป็น ป ต ก เช่น parabola พาราโบลา spray สเปรย์ Tasmania แทสเมเนีย Stanford สแตนฟอร์ด Kansas แคนซัส skyros สกีโรส ส่วนผู้ที่ถือหลักการใช้อักษรเดียวกันตลอด จะใช้ พ ท ค ทุกที่ เช่น Springsteen สปริงสทีน

ส่วนการใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตนั้น บางรายก็ใช้กำกับอักษรทุกตัวโดยไม่ตัด เช่น world เวิร์ลด์ และบางรายก็ไม่ใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต แต่ใช้จุดใต้ตัวอักษรแทน เช่น horn ฮอรุน

ข้อขัดแย้งในด้านการทับศัพท์ที่เกิดขึ้นมากที่สุดก็คือ การใช้พยัญชนะต้น ดังนี้

j ซึ่งกำหนดว่าให้ใช้ จ นั้น ความจริงเสียงจะกำกวมอยู่

ระหว่าง จ กับ ข แต่กรรมการเลือกให้ จ เพื่อนำ ข ไปใช้แทนเสียง y คนที่ไม่เห็นด้วยก็จะเขียน John ว่า ยอห์น เขียน Jim ว่า ยิม ซึ่งก็จะไปตรงกับเสียง y เช่น York ยอร์ก v ซึ่งกำหนดว่าให้ใช้ ว นั้น ความจริงเสียงจะก้ำกึ่งอยู่ระหว่าง ว กับ ฟ เวลาเป็นพยัญชนะตัวสะกดจึงใช้ ฟ ตัว v นี้ถ้าเป็นภาษาเยอรมันก็จะให้ถอดเป็น ฟ เพราะเสียงใกล้เคียงกว่า เฉพาะฉะนั้น รถยนต์ยี่ห้อ Volk (ซึ่งตรงกับ folk ในภาษาอังกฤษ) จึงเขียนว่า ฟอร์ด (เป็นการทับศัพท์จากภาษาเยอรมัน ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ) นามสกุลภาษาเยอรมัน ที่มีคำว่า von ถ้าอ่านแบบภาษาอังกฤษก็จะใช้ วอน ถ้าอ่านแบบเยอรมันก็จะใช้ ฟอน

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับ son, p, t, k นั้น แม้จะเป็นความนิยมของไทยมาแต่เดิม แต่ก็ผิดหลักภาษาศาสตร์

son ที่อยู่ท้ายชื่อ ที่ให้ใช้ว่า "สัน" นั้น ถ้าถือตามหลักของราชบัณฑิตยสถานเองก็ต้องใช้ว่า "ชั่น" แต่ดูเหมือนว่าปัจจุบันก็ยังนิยมใช้เหมือนเดิม ไม่ว่าจะเป็น เอปสัน (Epson) หรือ แจ็กสัน/แจ็กสัน (Jackson)

ข้อยกเว้นของ k ที่ว่าเมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์สุดท้ายให้ใช้ ก นั้น ก็ดูเหมือนว่าจะไม่สู้จะมีผู้ค้าน เพราะพยางค์นั้นในภาษาอังกฤษก็มักจะเป็นเสียงไม่เน้นอยู่แล้ว เมื่อไม่เน้นเสียง k ก็จะไม่ออกคล้าย ๆ กับ ก นั้นเอง

แต่ที่ถกเถียงกันมากที่สุดก็คือ p กับ t เพราะข้อยกเว้นนี้เมื่อความนิยมเดิม แต่ผิดหลักภาษาศาสตร์ กฎของราชบัณฑิตยสถานที่ไม่ใช้ข้อยกเว้นนั้นถูกต้องแล้ว ผู้ที่เคยชินกับคำเดิมหรือกฎเดิมก็ยังใช้ต่อไป ผู้ที่อยากจะให้ถูกต้องตามเสียงที่ได้ยินจริง ๆ ก็ใช้ตามกฎที่ไม่ใช้ข้อยกเว้น เราจึงได้เห็นทั้ง คลินตัน/คลินตัน, คอมพิวเตอร์/คอมพิวเตอร์/คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต /อินเทอร์เน็ต ซูเปอร์/ซูเปอร์ ฯลฯ

ขอให้สังเกตว่า คำทับศัพท์เก่า ๆ ที่ติดอยู่ในภาษาไทยนานแล้วนั้น อาจจะถูกกล่าวได้ว่าได้แปลงชาติกลายเป็นไทยไปแล้ว ถึงแม้จะไม่เป็นไปตามกฎใดเลยก็ยังคงใช้กันตามนั้น เช่น ก๊อปปี้ (copy) (คำนี้ถ้าเขียนตามกฎก็ต้องเขียนว่า ก๊อปปี้) เสื้อ (shirt) (คำนี้ถ้าเขียนตามกฎก็ต้องเขียนว่า เซิร์ต) โปรแกรม (program) (คำนี้ถ้าเขียนตามกฎก็ต้องเขียนว่า โพรแกรม) ฟิสิกส์ (physics) (คำนี้ถ้า

เขียนตามกฎก็ต้องเขียนว่า พิชิกส์) ออฟฟิศ (office) (คำนี้ถ้าเขียนตามกฎก็ต้องเขียนว่า ออฟฟิช) ฯลฯ แต่ที่เรายังเขียนอย่างเดิมก็เพราะคำประเพณีนีติดอยู่ในภาษาจนกลายเป็นคำไทยไปแล้ว

คำว่า computer และ program เข้ามาสู่สังคมไทยได้ประมาณสามสิบกว่าปีแล้ว ในครั้งนั้นเมื่อจะทับศัพท์ก็ใช้ตามหลักความนิยม คือ "คอมพิวเตอร์" กับ "โปรแกรม" คำว่า inter ก็เข้ามาสู่สังคมไทยนานพอจนติดอยู่กับคำว่า "อินเตอร์" ไปแล้ว แต่ในปัจจุบันนี้มีบางวงการที่ไม่ยอมใช้ตามหลักความนิยมเดิม เพราะอาจจะไม่คุ้นเคย หรือเห็นว่าไม่ถูกต้องตามที่ได้ยิน เราจึงได้เห็นคำอย่าง โพรแกรม โพลีแกรม (Polygram) อินเทอร์มิม (interim) ฯลฯ แม้แต่ชื่อสายการบินแห่งชาติ ถึงเราจะเรียกกันง่าย ๆ ว่า "ไทยอินเตอร์" หรือ "ไทยอินเตอร์แนชันนัล" แต่เวลาออกเสียงให้ฝรั่งเข้าใจก็จะต้องออกเสียงว่า "ไท/อิน/เทอร์/แนช/เชอ/เนล" (ซึ่งเป็นการออกเสียงไม่ใช่การทับศัพท์)

เมื่อคณะกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์ตัดสินใจทับศัพท์คำว่า internet เป็น "อินเทอร์เน็ต" ไม่ใช่ "อินเตอร์เน็ต" นั้น ก็เพื่อให้ถูกต้องตามเสียงจริงนั่นเอง เพราะถือว่าเป็นคำใหม่ที่เพิ่งเข้ามาสู่ภาษาไทย ก็ควรจะทับศัพท์เสียให้ถูกต้อง โดยไม่ต้องติดอยู่กับข้อยกเว้นซึ่งเอื้อค่าเก่าที่เคยมีมาแล้ว ส่วนที่ใช้ไปแล้วก็มิได้แก้ไขให้เกิดความสับสน ดังจะเห็นได้ว่า คำว่า "คอมพิวเตอร์" กับ "โปรแกรม" ก็ยังคงใช้แบบเดิมที่เคยใช้กันหลายสิบปีจนติดในภาษาไปแล้ว

ข้อขัดแย้งอีกข้อหนึ่งก็คือการใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ บางรายชอบใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับตามการออกเสียงแบบหนึ่ง เช่น ล็อบบี้ (lobby) โด๊ป (dope) วิชั่น (vision) มาร์จิ้น (margin) ไดรโว (drivo) แรมโบ้ (Rambo) พรีเซนต์ (present) คอมมิสชั่น (commission)

การกำหนดเสียงวรรณยุกต์ได้รวมไปถึงการใช้อักษรสูงและการใช้อักษรนำด้วย เช่น อาเขต (arcade) โหวต (vote) โหมด (mode) ซึ่งก็นับได้ว่าพยายามทำให้เป็นไทยมากยิ่งขึ้น แต่ก็มิได้หมายความว่าเสียงเดิมจะเป็นเช่นนั้นเสมอไป

ส่วนการที่ราชบัณฑิตยสถานเลือกใช้อักษรต่ำแทนอักษรสูงนั้น ก็เพราะอักษรต่ำเมื่อไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับก็มีเสียงกลางเช่นเดียวกับ

อักษรกลาง เช่น คาร์ล (Carl) ชาร์ม (charm) ทอม (Tom) พอล (Paul) แฟรงก์ (Frank) แซนดี้ (Sandy) เฮนรี่ (Henry) จึงมีความเป็นกลางกว่าอักษรสูง ซึ่งไม่มีทางออกเสียงกลางได้เลย ขอให้สังเกตว่า ในกรณีของภาษาญี่ปุ่นที่เขียนด้วยอักษรโรมัน แล้วถอดเป็นไทย อย่าง Hideki, Hiroshima, Himeji, Hirohito ถ้าเลือก ท แทน ฮ แล้วเติมสระอีด้วย ก็อาจจะไม่สุภาพ

5.4 ปัญหาอันเกิดจากความบกพร่องทางการใช้ภาษา

เมื่อครูภาษาไทยตำหนิเรื่องการอ่านก็มักจะถามตรงกันว่า ร เรือ หายไปไหน เพราะทุกวันนี้ เสียง ร เรือ และ ล ลิง แทบจะกลายเป็นเสียงเดียวกันอยู่แล้ว เช่น

"ผมลึกคุณ"

"เลาจะเปิดโลงเลียนแห่งใหม่"

"ล้างลัทธิธรรมนุญฉบับใหม่"

ในที่นี้จะกล่าวถึง เสียง ล ลิง ที่เป็นตัวสะกด

ในภาษาไทยนั้น เมื่อ ล ลิง เป็นตัวสะกด เราจะออกเสียงเหมือนกับว่ามี น หนู เป็นตัวสะกด เช่น กัลยา กาล เพล ศาล อภิบาล บาตาล ฯลฯ เพราะฉะนั้นในหลักภาษาไทยจึงกล่าวว่า ล ลิง เป็น แม่กน เช่นเดียวกับ น หนู

ถ้าจะถามว่า คนไทยออกเสียง ล ลิง เป็นตัวสะกดอย่างชนิดม้วนลิ้นขึ้นมาชนิดหนึ่งได้หรือไม่ ก็ตอบว่าได้ ดังเช่น การออกเสียงคำว่า ฉันท ในลิเก ซึ่งออกเสียงว่า ฉัล

ฉะนั้นเมื่อมีคำจากภาษาอังกฤษซึ่งลงท้ายด้วย l แล้วถอดเป็นไทยว่า ล ลิง คนไทยก็สามารถอ่านได้ เช่น

บิลล์ (Bill) วิลลี่ (Willy) จิลล์ (Jill)

บางคำก็โดนเปลี่ยนเสียงเป็น น หนู ไปแล้ว เช่น

ควอลดาบ ฟุตบอล มอลล์ เช็กบิล (ซึ่งเป็นคำที่คนไทยสร้างเอง) ไม่ว่าจะออกเสียงอย่างไร ตัวสะกดก็ยังคงใช้ ล ลิง อยู่เช่นเดิม อย่างน้อยก็ให้รู้ว่ามาจากภาษาเดิมว่าอย่างไร ซึ่งเป็นหลักที่ใช้กันมาแต่ดั้งเดิม ไม่ว่าจะ เป็นคำยืมจากบาลีสันสกฤตหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

แต่ขอให้สังเกตการเขียนของสื่อมวลชนบางราย ดังนี้

แสนด์บิว ศิลปะบนแผ่นโปสเตอร์ที่หนุ่ม "แมน ศุภกิจ" หลงใหล

แฮนด์บิล มาจากคำว่า handbill หรือใบปลิวโฆษณาหนึ่ง

แสดงว่า ผู้เขียนข่าวหรือผู้ตกเป็นข่าวอาจจะไม่รู้จักคำนี้ หรือ อาจจะรู้ แต่ออกเสียงตามภาษาพูด ครั้นเมื่อถึงเวลาเขียนก็เขียนตาม นั้น เช่นเดียวกับที่มีผู้เขียน เขา เป็น เค้ว เขียน ฉัน เป็น ชัน ฯลฯ

ปัญหาการทับศัพท์ในทำนองเดียวกับคำ handbill ยังมีอีก

เช่น

"ละครเรื่องนี้เป็น เรื่องแรกที่ทมาครบแล้วต้องถ่ายเจาะ มี ปัญหาในการถ่าย *บิวต์* อารมณ์หรือเปล่า"

คำว่า *บิวต์* นี้ก็คงจะมาจาก built นั่นเอง แต่ออกเสียง "บิลด์" เป็น "บิวต์" จึงเขียนไปตามนั้น เช่นเดียวกับที่มีผู้อ่านค่า *เชลล์* ว่า *เชว* อ่านค่า *อิสราเอล* ว่า *อิสราเอว* อ่านค่า *บราซิล* ว่า *บราซิล* (บางรายอ่านว่า *บราซิล*) นั่นเอง

"'แซม' ติวเข้มสอน 'แนน' เก็บ *ไวเลส*"

คำนี้น่าจะมาจากย่อมาจาก wireless microphone ซึ่งหมายถึง "ไมโครโฟนแบบไร้สาย" ซึ่งนักแสดงหรือโฆษกเสียบซ่อนไว้กับตัว ไม่ให้คนดูเห็น ที่ถูกควรทับศัพท์ว่า *ไวเลส* แต่ผู้พูดหรือผู้เขียนออกเสียงตัวสะกดเป็นแม่กด เช่นเดียวกับการออกเสียงคำ *คริสต์มาส* ว่า *คริต/สะ/มาศ* แล้วเขียนไปตามเสียงนั้น

"สำนักข่าวเอพีรายงานเมื่อวันที่ 18 มกราคมว่า นายปอล งอ เจ้าของรถหมายเลขป้าย "เฮจเค 1997" ได้ถอนป้ายรถดังกล่าวจากการประมูลขาย เนื่องจากไม่มีผู้ใดเสนอราคา 2.8 ล้านเหรียญฮ่องกง"

เฮจ น่าจะได้แก่ h ที่ออกเสียงว่า "เอช" (เอ อ่าง ไม่ใช่ ฮ นกฮูก) ซึ่งมาจากข้อบกพร่องของการออกเสียงภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตัวอย่างของ การทับศัพท์ตามเสียงพูด ยังมีการทับศัพท์ผิด ๆ อีกประเภทหนึ่ง นั่นคือ การทับศัพท์แบบไม่รู้ศัพท์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"ศาลเร่งสืบพยานคดีปีซี *เต็มสตรีม*"

คำนี้น่าจะมาจาก steam (ไอน้ำ, พลังน้ำ) มากกว่า stream (ลำน้ำ)

ควรจะเขียนว่า *เต็มสติม* (steam) ซึ่งหมายความว่า "เต็มที เต็มกำลังความสามารถ" มากกว่า "เต็มสตรีม" ที่แปลว่า "เต็มลำน้ำ"

"ความตกต่ำของนักร้องเมืองก็คือ ผู้ร้ายใส่*สูท*ในความรู้สึก
ของประชาชน"

คำนี้จะมาจาก *suit* ซึ่งหมายถึง "เสื้อชุดสากล" ควรจะ
เขียนว่า *ชุด* หรือ *สูท* เพราะต้องการจะหมายถึง "ผู้ร้ายที่แต่งตัวดี"
มากกว่า "ผู้ร้ายตาม*สูท*"

"*อัดสปอร์ต*ประกาศทางเครื่องขยายเสียงแห่ไปตามหมู่บ้าน
เปิดตัวไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว"

คำนี้จะมาจาก "spot" ซึ่งหมายถึง "การโฆษณาทาง
โทรทัศน์" ไม่ใช่ "sport" ที่แปลว่า "กีฬา" ควรจะเขียนว่า *สปอร์ต*
มีฉะนั้นจะกลายเป็นการเล่นกีฬาทหารเสียง

"และด้วยความแปลกนี้เองทำให้เพลง *ลานแล้วสะพานควาย*
ซึ่งเป็นหนึ่งในเพลงดัง ชุดนี้เข้า*ชาร์จ*ทันที ทั้งคลื่นฮอตเวฟและ
ไฟเรทรีอก"

คำนี้จะมาจาก "chart" ซึ่งหมายถึง "อันดับเพลง" มาก
กว่า "charge" ซึ่งแปลว่า "การพุ่งเข้าหา, การเก็บเงิน" ควรจะ
เขียนว่า *ชาร์ต* มีฉะนั้นจะหมายความว่า เมื่อเพลงออกมาก็พุ่งเข้าชน
หรือวิ่งเข้าไปเก็บเงินทันที

"หวนคืนจอ 'ก๊าก' ไม่*มายน์* อายุมากน้อยไม่มีปัญหา"

คำนี้จะมาจาก "mind" ซึ่งหมายถึง "สนใจ, ถือসা"
ไม่ใช่ "mine" ซึ่งแปลว่า "ของฉัน" ควรจะเขียนว่า *มายด์*
หรือ *มายนด์* (แต่อาจจะอ่านว่า มา/ย่น ก็ได้) ขอให้เทียบคำ
นี้กับคำว่า *พระลักษมณ์* ซึ่งเขียนในลักษณะเดียวกัน

"มี.ค. คลอด*ไลเซน*วินาศภัย ประกันชีวิตรอบสอง"

"และเค้าก็เอาเวลาอีก 45 นาทีที่เหลือมาเป็นเวลาของ
ละครแนว*ซิสคอม* พอจบ*ซิสคอม*ก็จะเป็นรายการวาไรตี้ ทอล์ก
โชว์ ซึ่งเรียกได้ว่า ผู้บริหารชุดนี้เก่ง"

ไลเซน คงจะมาจาก licence/license ซึ่งในที่นี้หมายถึง
"ใบอนุญาตธุรกิจประกันภัย" คำนี้จะทับศัพท์ว่า *ไลเซนซ์/ไลเซนส์*
หรือ *ไลเซนซ์/ไลเซนส์* คำนี้อาจจะถือได้ว่าเป็นประเภท "ทับศัพท์
ตามเสียงพูด" ก็ได้ เพราะภาษาไทยมีเสียงตัวสะกดได้เสียงเดียว

ส่วน *ซิสคอม* คงจะมาจาก sitcom ซึ่งย่อมาจาก
situation comedy หมายถึงรูปแบบหนึ่งของรายการโทรทัศน์
หรือวิทยุ มีตัวแสดงเป็นตัวยืนตัวเดิมที่อยู่เหตุการณ์ต่าง ๆ ทุก

สปีดาร์ น่าจะทับศัพท์ว่า *ชิตคอม* มากกว่า

ฉะนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือควรรู้ว่าศัพท์เดิมนั้นคืออะไร เพราะมีฉะนั้น ความหมายอาจจะผิดไปอย่างมากมาย หรือไร้ความหมายก็ได้ ดังตัวอย่างข้างต้น

5.5 ปัญหาอันเกิดจากคำพ้องกับภาษาไทย

คำว่า lobby มีความหมายตามพจนานุกรม อังกฤษ-ไทย ฉบับ สอ เสถบุตร ว่า

ชุมนุมประตู; ห้องพักแขก, เฉลียง, ห้องใหญ่ในสภาสำหรับคน ภายนอกไปหาสมาชิก; ชักชวนแนะนำสมาชิกของรัฐสภา เพื่อ ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง, ทำการโฆษณาแนะนำสมาชิก แต่ดูเหมือนว่า เราจะคุ้นกับความหมายหลังที่เป็นคำกริยามาก กว่าความหมายแรกที่เป็นคำนาม

คำนี้พจนานุกรมฉบับดังกล่าวให้เสียงอ่านไว้ว่า *ลอบ-บี* ความจริงเสียงท้ายจะยาวคล้ายกับ *บี* หรือคำว่า *bee* ในภาษาอังกฤษมากกว่า

ตามกฎทั่วไปของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งไม่ใช้รูปวรรณยุกต์ คำนี้ ควรเขียนว่า *ลอบบี* ซึ่งบางคนไม่ชอบ

ความจริงยังมีกฎการทับศัพท์ที่หลายคนมองข้ามไป นั่นคือกฎการใช้ไม้ไต่คู้ กับกฎการใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ ซึ่งมีดังนี้

การใช้ไม้ไต่คู้ ควรใช้ในกรณีต่อไปนี้

เพื่อให้เห็นแตกต่างจากคำไทย เช่น

log = ล็อก

เพื่อช่วยให้อ่านแยกพยางค์ได้ถูกต้อง เช่น

Okhotsk = โอค็อตสค์

การใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ การเขียนคำทับศัพท์ ไม่ต้องใส่เครื่องหมายวรรณยุกต์ ยกเว้นในกรณีที่คำนั้นมีเสียงซ้ำกับคำไทยจนทำให้เกิดความสับสน อาจใส่เครื่องหมายวรรณยุกต์ได้ เช่น

coke = โค้ก

coma = โคม่า

(หลักเกณฑ์การทับศัพท์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2535:4)

การใช้ไม้ไต่คู้ยังมีอีกกรณีหนึ่งที่ไม่ได้เขียนเป็นกฎไว้ เพราะ

ถือว่าเป็นลักษณะของภาษาไทยอยู่แล้ว นั่นคือทำให้สระเป็นเสียงสั้น และถ้าเป็นพยางค์คำตายที่มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเสียงต่ำ เสียงวรรณยุกต์ก็จะเปลี่ยนไปเป็นเสียงตรีด้วย เช่น เล็ก เย็บ เช็ด ฯลฯ

ถ้าใช้ตามกฎข้างต้นนี้ก็ควรจะเขียนว่า *ด็อบบี* เพราะถือว่า *ดอบ* มีรูปเหมือนคำไทย และทำให้มีเสียงตรีไปโดยอัตโนมัติด้วย ส่วนการเติมรูปวรรณยุกต์ให้กับพยางค์หลังเป็น *บี* นั้นก็เหมือนกับการเขียนคำทับศัพท์ทั่ว ๆ ไปที่เราชอบลงท้ายด้วยเสียงโทแล้วเติมวรรณยุกต์ เพื่อให้อ่านได้ง่ายในภาษาไทย (แต่ไม่จำเป็นต้องตรงกับเสียงอ่านในภาษาเดิมเสมอไป)

อันที่จริงการเติมรูปวรรณยุกต์ให้กับคำว่า *บี* จนกลายเป็น *บี* ไปนั้น กลับทำให้คำนี้มีรูปเหมือนกับคำไทยด้วยซ้ำ

ปัญหาคำพ้องนี้ยังมีตัวอย่างจากภาษาฝรั่งเศส ในคำว่า *บัลซัค* (Balzac) กับ *โมริอ็อก* (Mauriac)

ข้อขัดข้องอยู่ที่การใช้ ก ไก่ เป็นตัวสะกดในคำทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ไม่ว่าจะพยัญชนะตัวสะกดจะเป็น c (เช่น sec = แฉก) ch (เช่น technique = เทคนิค) ck (เช่น bifteck = บีฟเทก) g (เช่น grog = กร็อก) gu (เช่น bague = บ้าก) k (เช่น tek = แต้ก) q (เช่น coq = ก็อก) หรือ qu (เช่น chaque = ซาก)

กฎนี้ก็ใช้กับคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วย ไม่ว่าจะพยัญชนะตัวสะกดจะเป็น c (เช่น cubic = คิวบิก) ch (Antioch = แอนติออก) ck (เช่น Brunswick = บรันสวิก) g (เช่น magnesium = แมกนีเซียม) gh (เช่น Pittsburgh = พิตส์เบิร์ก) gu (เช่น league = ลีก) k (เช่น York = ยอร์ก) kh (เช่น Sikh = ซิก) q (เช่น Iraq = อิรัก) หรือ qu (เช่น Mozambique = โมซัมบิก)

สรุปได้ว่า หากเป็นเสียงตัวสะกดแม็ก ก็จะใช้ ก ไก่ ทั้งหมด หลักเกณฑ์การทับศัพท์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กำหนดให้ใช้กฎนี้กับภาษาอิตาลี และ สเปน ด้วย แต่ไม่ใช้กับภาษาเยอรมัน และ รัสเซีย เช่น

ภาษาเยอรมัน Bach = บาค, Deck = เดค, Tag = ทาก, Musil = มุซิค

ภาษารัสเซีย Taganrog = ตากันร็อก, Buzuluk = บูซูลุก จะเห็นได้ว่าคำทับศัพท์จากสองภาษานี้ใช้ทั้ง ก ไก่ และ ค

ควาย

กฎการทับศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสดังกล่าวข้างต้นทำให้คำทับศัพท์บางคำมีรูปเหมือนคำไทย ที่มีความหมายไม่เหมาะสมหรือเสียงไม่ดี (ตามหูของคนไทย) เช่น *ซัก* กับ *ซัก* ข้างต้น

ปัญหาการทับศัพท์ภาษาอังกฤษในทำนองเดียวกันนี้ก็มี เช่น เครื่อง Mac กับ บริษัท DEC ซึ่งถ้าใช้ตามกฎก็ต้องเป็น *แมก* กับ *เดก* เมื่อแก้ปัญหาด้วยการเติมไม้ไต่คู้ ก็จะได้ว่า *แม็ก* กับ *เด็ก* คำแรกนั้นพอรับได้ แต่คำหลังรับไม่ได้ เพราะกลายเป็น *บริษัทเด็ก* ไป คนจะนึกว่าเป็นที่ฝึกงานสำหรับเด็กนักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาเท่านั้น ในที่สุดเฉพาะกรณีนี้ก็ต่อมยอมใช้ ค ควาย ตามกฎอื่นที่ว่าถอดออกเป็นรูปเดียวกันหมดไม่ว่าจะเป็นพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะตัวสะกด เมื่อ c เป็น ค ควาย ในคำว่า cat (แค็ต) ได้ฉันทัด c ในคำว่า Mac และ DEC ก็กลายเป็น ค ควาย ได้ฉันทัดนั้น Mac กับ DEC จึงกลายเป็น *แม็ค* และ *เด็ค*

เราต้องยอมรับว่า ไม่มีกฎทางภาษากฎใดที่สมบูรณ์ ปราศจากข้อบกพร่อง เพราะภาษาเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนเกินกว่าที่คนจะเขียนสูตรหรือกฎออกมาครอบคลุมได้ทั้งหมด คณะกรรมการที่จัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ทุกภาษาก็ล้วนเป็นผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชานั้น ๆ ทั้งสิ้น เชื่อว่าทุกคนรู้จักจุดอ่อนและจุดแข็งของแต่ละกฎเป็นอย่างดี แต่เมื่อจำเป็นต้องเลือก ก็ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ว่าจะเลือกข้างใดก็ต้องมีผู้ไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น

5.6 ปัญหาอันเกิดจากเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย

ในขณะนี้ศัพท์เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอยู่ 2 คำที่ปรากฏอยู่ในข่าวอยู่ตลอดเวลา ศัพท์แรกนั้นก็คือ EL NINO ตามมาด้วย LA NINA

EL NINO นั้นเป็นภาษาอังกฤษที่มาจากภาษาสเปน ในวรรณคดีหมายถึง "child" "เด็กผู้ชาย" หรือ "ทารกชาย" ความหมายโดยเฉพาะก็คือ "Christ child" หรือ "พระกุมาร" ทั้งนี้เพราะเป็นปรากฏการณ์ที่มักจะเกิดขึ้นใกล้ ๆ กับเทศกาลคริสต์มาส ส่วน LA NINA นั้นก็มาจากภาษาสเปนเช่นกัน หมายถึง "เด็กผู้หญิง" หรือ "ทารกหญิง" อาจจะเป็นเพราะปรากฏการณ์นี้เป็นปรากฏการณ์ตรงข้ามกับ EL NINO จึงได้รับขนานนามให้เป็นเพศตรงข้ามไปเสียเลย

ในภาษาสเปน ตัว N ในพยางค์หลัง คือ NO กับ NA นั้น จะมีเครื่องหมายเป็นเส้นหยักคล้ายลูกคลื่น (~) กำกับไว้บนตัวอักษร บอกให้รู้ว่าเป็นเสียงชั้นจุมก เสียงนี้ไม่มีในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน อาจจะเปรียบเทียบได้ว่า คล้ายกับเสียง น หนู กับ ย ยักษ์ผสมกัน ในกรณีที่ไม่มีเสียงตรงในภาษาไทย เราก็มักจะเลือกเอาอักษรไทย ตัวใดตัวหนึ่งมา "สมมติ" ใช้แทน ในกรณีนี้ เราจะใช้ ญ หญิง เป็น ตัวแทน โดยสมมติว่าเป็นเสียง น หนู แบบชั้นจุมก (เวลาออกเสียง เริ่มเหมือนกับออกเสียง น หนู แต่ไปลงที่ ย ยักษ์)

ในหนังสือ หลักเกณฑ์การทับศัพท์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีกรณีที่ต้องสมมติใช้ ญ หญิง เป็นเสียงชั้นจุมกดังนี้คือ

ภาษาอังกฤษ

gn ถ้าเป็นตัวสะกดและพยัญชนะต้นของพยางค์ถัดไป แล้วออกเสียง /n/ ใช้ ญ เช่น

Bologna	=	โบโลญญา
Cognac	=	คอนญัก
Cologne	=	โคโลญ

ภาษาฝรั่งเศส

gn ใช้ ญ เช่น

(l')agneau	=	อาญู
(la)montagne	=	มงตาญ

ภาษาอิตาลี

gn ใช้ ญ เช่น

gnomo	=	ญูโม
gnagnera	=	ญัญญูรา

ภาษาสเปน

n ใช้ ญ เช่น

ninera	=	นีญูรา
--------	---	--------

ขอให้สังเกตว่า gn ในภาษาอังกฤษก็มักจะเป็นคำที่ยืมมาจาก ภาษาฝรั่งเศส อิตาลี หรือ สเปน อีกทีหนึ่งนั่นเอง คำอื่น ๆ ที่เรา เคยเห็นกันก็มี แชมเปญ (champagne) แคมเปญ (campaign) ฯลฯ

ในกรณีที่ ญ หญิง เป็นตัวสะกดนั้น คนทั่วไปก็มักจะออกเสียง เหมือน น หนู สะกด หรือ แมกน เช่นเดียวกับคำไทยอื่น ๆ ที่ลงท้าย ด้วย ญ หญิง เช่น ชาญ ชานาญ สูญ ฯลฯ ในกรณีที่ ญ หญิง เป็น

พยัญชนะต้น ดังในคำว่า *เอล นิโฏ* กับ *ลา นิญา* สองคำนี้คงมีผู้อ่านว่า *เอล นิโธ* กับ *ลา นิษา* ดังที่อ่านคำไทยว่า ญวน ญาติ ฯลฯ เพราะไม่ทราบว่า ญ หึง ตัวนี้เป็นตัวสมมติว่ามีเสียงขึ้นจมูก และถ้าเขียนว่า *เอล นิวิน* กับ *ลา นิษา* ก็คงจะอ่านเป็นเสียง น หนู นี่คือนิพจน์ของการสมมติที่ผู้สมมติกับผู้ใช้ภาษาอาจจะเข้าใจไม่ตรงกัน

5.7 การทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่น

เมื่อเห็นคำว่า *ฮนตะ* กับ *ยะมะตะ* หลายคนอาจจะไม่รู้ว่าเป็นอะไร แต่ถ้าเขียนใหม่ว่า *ฮอนต้า* กับ *ยามาดา* หรือ *ยามาด้า* คนก็จะนึกออกทันทีว่า ชื่อแรกเป็นชื่อรถยนต์ญี่ปุ่นชนิดหนึ่ง ส่วนชื่อหลังคือชื่อของชาวญี่ปุ่นซึ่งมีอิทธิพลมากคนหนึ่งในสมัยอยุธยา นั่นก็คือ ออกญาเสนาภิมุข

เหตุใดจึงเขียนต่างกันเช่นนั้น

นี่ก็คือความขัดแย้งอย่างหนึ่งระหว่างความเคยชินกับกฎเกณฑ์

คำจากภาษาญี่ปุ่นที่เข้ามาสู่ภาษาไทยมีมานานแล้ว อาจจะเรียกได้ว่าตั้งแต่สมัยอยุธยาและยังมีมากยิ่งขึ้นเมื่อญี่ปุ่นเริ่มมีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมดังในปัจจุบัน

แต่เราจะสังเกตได้ว่า คำทับศัพท์จากภาษาญี่ปุ่นที่เคยมีมานั้นจะออกเสียงทอดยาว เพื่อให้ฟังไพเราะหูสำหรับคนไทย เช่น เกียวโต โทเกียว ซาโต ซูโม่ ไชโวกิ ไดมารู โตเกียว โตโยต้า นาโกย่า นารา นิปปอน โอซาก้า ฮาชิโมโตะ ฯลฯ ถึงแม้ว่าบางคำจะมีพยางค์ท้ายเป็นเสียงสั้น แต่พยางค์ต้นก็มักจะออกเสียงยาว เช่น คาบุกิ คาราโอเกะ ซากุระ ซาซิมิ ซาโยนาระ ซูชิ ซูซูกิ ซูโม่ เท็มปุระ มิตซูบิชิ อาริกาโตะ ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า บางคำเราก็เติมรูปวรรณยุกต์ให้ด้วย

ความเคยชินเหล่านี้ไม่ค่อยจะตรงกับกฎเกณฑ์ทางภาษานัก เพราะกฎเกณฑ์ทางภาษาเป็นของภาษาญี่ปุ่น แต่ความเคยชินเป็นของภาษาไทย

กฎที่สร้างความขัดแย้งมากที่สุดก็คือ กฎการทับศัพท์เสียงสระหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่น ของราชบัณฑิตยสถานกล่าวไว้ดังนี้คือ เสียงสระในภาษาญี่ปุ่น มีทั้งเสียงสั้นและเสียงยาว ซึ่งทำให้คำมีความหมายต่างกัน ฉะนั้นหลักเกณฑ์นี้จึงแยกเสียงสระสั้น

และสระยาวออกจากกัน เช่น

tori	=	โทะริ (นก)
toori, tori	=	โทริ (ถนน)
denwa	=	เด็นวะ (โทรศัพท์)

ปรกติสระที่อยู่ติดกันจะออกเสียงแยกกันยกเว้นสระ ei ซึ่งออกเสียงเป็น เอ เช่น

Daito	=	ดะอิโตะ
Fujieda	=	ฟูจิเอะดะ
sensei	=	เซ็นเซ

จะเห็นได้ว่า เรามีความเคยชินกับการ "ลากเสียงยาว ๆ" ตามจังหวะไทยไปหมดแล้ว เพราะไม่รู้ว่าจะมีค่าคู่เสียงสั้นยาวที่ต่างกันอย่างไร โทะริ ที่แปลว่า นก กับ โทริ ที่แปลว่า ถนน

เมื่อจะต้องทับศัพท์เสียงใหม่ให้ตรงกับ การออกเสียงจริง ๆ เป็น คะบุกิ คะระโอะเกะ ชะกุระ ชะชิมิ ชะโต ชะโยนะระ (หรือ ชะโยนะระ) ชุชิ ชุซุกิ ชุโม เซโกะ ดะอิมะรุ นะระ ยะมะดะ โอชะกะ ชะชิโอะมะโตะ ฯลฯ คนไทยจึงรู้สึกขัดหู

นอกจากเรื่องเสียงสระสั้นสระยาวแล้ว ก็ยังมีเรื่องเสียงสระโอะ สระโอ ของญี่ปุ่นที่มักจะมากลายเป็นเสียงสระออในภาษาไทย เช่น

ฮนดะ (Honda) กลายเป็น ฮอนด้า

นิปปง (Nippon) กลายเป็น นิปปอน

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ n ออกเสียงต่างกันตามกฎที่ว่า

เมื่อเป็นพยัญชนะต้น ถอดเป็น น

เมื่อตามด้วย b, m และ p ถอดเป็น ม

เมื่อตามด้วย g, h, k และ w ถอดเป็น ง

เมื่ออยู่ท้ายสุด ถอดเป็น ง

กรณีนอกจากนี้ ถอดเป็น น

ในภาษาญี่ปุ่นนอกจากจะไม่มีเสียงที่ตรงกับ สระออ แล้วก็ยังมีเสียงที่ตรงกับ สระแอ และ สระเออ อีกด้วย ฉะนั้นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาญี่ปุ่นจึงกลายเป็นเสียง สระอา ไปหมด เช่น ฮัมบากา (hamburger) คอมพิวเตอร์ (computer) ฯลฯ

ในด้านเสียงพยัญชนะก็ยังมีที่ต่างไปจากความเคยชินอีกด้วย เช่น g ในพยางค์แรก ใช้ ก แต่ในพยางค์อื่น ใช้ ง

k ในพยางค์แรก ใช้ ค แต่ในพยางค์อื่น ใช้ ก
 p ในพยางค์แรก ใช้ พ แต่ในพยางค์อื่น ใช้ ป
 t ในพยางค์แรก ใช้ ท แต่ในพยางค์อื่น ใช้ ต
 ถ้าทำตามกฎนี้ คำที่เราเคยรู้จักก็ต้องเขียนใหม่ ดังนี้

โตเกียว (Tokyo)	แก้เป็น โทเกียว
เกียวโต (Kyoto)	แก้เป็น เคียวโตะ
โกเบ (Kobe)	แก้เป็น โคเบะ
คาราเต้ (karate)	แก้เป็น คะระเตะ
โตโยต้า (Toyota)	แก้เป็น โทะโยะตะ
นาโกย่า (Nagoya)	แก้เป็น นะโงะยะ
อาริกาทอ (arigato)	แก้เป็น อะริงะโตะ

นอกจากนี้ก็ยังมีความทับศัพท์อื่น ๆ อีกที่เราใช้มานาน แต่ไม่ตรงกับการออกเสียงจริง ๆ ในภาษาญี่ปุ่น เช่น

judo เขียนว่า ยูโด

คำนี้ตามหลักต้องเป็น จูโด แต่ความจริง จ ออกเสียงก้ำกึ่งระหว่าง จ กับ ย เหตุที่หลักนี้ให้ใช้ จ แทน ย ก็เพราะกำหนดให้ ย แทนเสียง y นั้นเอง

เสียงญี่ปุ่นที่มีจะทับศัพท์กันผิดในภาษาไทยก็คือเสียง tsu ดังในคำว่า tsunami, Mitsubishi ฯลฯ

คำว่า tsunami เป็นภาษาญี่ปุ่นที่เขียนด้วยอักษรโรมัน หมายถึงคลื่นยักษ์อันเกิดจากแผ่นดินไหวใต้ทะเล เมื่อคลื่นนี้มาถึงฝั่งก็จะสร้างความวิบัติอันใหญ่หลวงให้แก่ชายฝั่งที่มีประชากรหนาแน่น

tsunami ใหญ่ที่สุดซึ่งเคยเข้าปะทะญี่ปุ่นในศตวรรษที่ 20 เกิดขึ้นในปี 1933 มีผู้เสียชีวิตไปถึง 3,008 คน ที่รองลงมาเกิดขึ้นในปี 1944 ทำให้คนตายไป 1,330 คน

(Japan: An Illustrated Encyclopedia 1993:1633)

คำว่า tsu หมายถึงทะเล ส่วน nami หมายถึงคลื่นธรรมชาติ ๆ ไป ถ้าไปโต้คลื่นเล่นแถบชายทะเลจะใช้ว่า nami คำว่า tsunami จะสงวนไว้สำหรับคลื่นยักษ์มหาภัยนี้เท่านั้น

คำนี้สื่อมวลชนของไทยเขียนกันไปหลายอย่าง เช่น **ซุนามิ**
ซุนามิ **สุนามิ** **ทซึนามิ** และ **สินามิ**

ts เป็นเสียงญี่ปุ่นที่ไม่มีเสียงตรงในภาษาไทย จะออกเสียงคล้าย "ซ" โดยใช้ปลายลิ้นกดฟันบน ก็กลมที่พุ่งออกมาให้ชะงักอยู่

แล้วปล่อยให้ลมระเบิดเสียงแตกออกมา ออกเสียงเช่นคำ ts ในคำ it's a pen ในภาษาอังกฤษ ส่วน u ออกเสียงเช่น "อือ" แต่สั้นกว่าและไม่ต้องทำปากแบนนัก คล้าย "อือ" มากกว่า "อุ" (วิชาอาวียา 2535:5)

เมื่อทั้งเสียงพยัญชนะกับเสียงสระไม่ตรงกับภาษาไทยเช่นนี้ ก็ต้องใช้วิธีอื่นโลม เราจึงได้เห็นรูปแบบการเขียนมากมายหลายแบบข้างต้น แต่ถ้าเป็นหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานจะใช้ว่า *สินะมิ*

คำภาษาญี่ปุ่นคำอื่น ๆ ที่มี tsu อยู่ในคำ และเป็นที่ยึดกันในเมืองไทยก็มี เช่น Mitsubishi, Mitsui, Tsutaya ฯลฯ

mitsu มี 2 พยางค์ คือ mi กับ tsu แปลว่า สาม

bishi กลายเสียงมาจาก hishi หมายถึง รูปกระจับหรือรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

i หมายถึง บ่อน้ำ

สองชื่อนี้ถ้าจะเขียนตามหลักก็ต้องเขียนว่า *มิสึบิชิ* กับ *มิสึอิ*

ส่วน tsutaya น่าจะทับศัพท์ว่า *สึกะยะ* หรือ *สึกายา*

แต่คำที่เจ้าของชื่อเลือกใช้คือ *ชิทากุ*

เสียงพยัญชนะในภาษาญี่ปุ่นถ้าในภาษาไทยมีทั้งพยัญชนะเสียงสูงและเสียงต่ำคู่กันให้ใช้พยัญชนะเสียงต่ำ เช่นเดียวกับหลักการทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น

ch, sh	ใช้ ช ไม่ใช้ ฉ
f	ใช้ ฟ ไม่ใช้ ผ
h	ใช้ ฮ ไม่ใช้ ห
k	ใช้ ค ไม่ใช้ ก
p	ใช้ พ ไม่ใช้ ผ
s, z	ใช้ ซ ไม่ใช้ ส
t	ใช้ ท ไม่ใช้ ถ

ฉะนั้น

hanami จึงถอดเป็น ฮะนะมิ

hara-kiri จึงถอดเป็น ฮะระคิริ

Hiroshima จึงถอดเป็น ฮิโรชิมะ

Hokkaido จึงถอดเป็น ฮอกไกโด

มีคำทับศัพท์เพียงไม่กี่คำที่บังเอิญเขียนได้ตรงกับการออกเสียง

ในภาษาเดิม เช่น เท็มปุระ เรื่องเสียงสั้นนี้ ผู้ใช้ภาษาไทยอาจจะไม่ชอบ ทั้งนี้เพราะ ลักษณะการออกเสียงของภาษาทั้งสองนี้ต่างกันมากนั่นเอง ในขณะที่คนญี่ปุ่นไม่รู้สึกรึอะไรกับเสียงสั้นยาวในภาษาของตน แต่คนไทยกลับรู้สึกว่กระชอกชอกฮาก

ด้วยเหตุนี้เอง คำทับศัพท์จากภาษาญี่ปุ่นจึงต้องโดนแปลงเสียงให้เข้ากับหูไทย ซึ่งเป็นลักษณะธรรมชาติที่เราใช้กับภาษาต่างประเทศทุกภาษาอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นภาษาบาลีสันสกฤต เขมร จีน อังกฤษ ฯลฯ และก็ป็นลักษณะธรรมชาติของภาษาทั่ว ๆ ไปด้วย เพราะญี่ปุ่นก็ทำเช่นนั้นกับคำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศโดยดัดแปลงให้เข้ากับภาษาญี่ปุ่นเช่นกัน ดังตัวอย่างคำว่า hamburger กับ computer ข้างต้น

ปัญหาการทับศัพท์ภาษาญี่ปุ่นมาเป็นภาษาไทยจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับภาษาอังกฤษที่เคยกล่าวถึงมาแล้ว ผู้ใช้จึงต้องรู้จักพิจารณาว่า เมื่อใดสมควรจะใช้อย่างไร คำที่เป็นชื่อเฉพาะหรือใช้กันมานานจนติดในภาษาแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชื่อเฉพาะนั้นต้องตามใจเจ้าของชื่อ อาจจะใช้หลักอื่นที่ไม่ใช่หลักนี้ได้ (แต่ต้องมีหลัก) เช่น หลัก "เสียงเข้าหูไทย" หลัก "รูปเข้าตาไทย"

5.8 สรุป

ความเห็นที่แตกต่างกันข้างต้นนี้จึงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ "การเขียนทับศัพท์เป็นมาตรฐานเดียวกัน" ได้

ฉะนั้นการเขียนคำทับศัพท์ หากต่างกันในเรื่องเกณฑ์ที่ใช้ก็คงจะถือว่าฝ่ายใดผิดมิได้ นอกเสียจากว่าหน่วยงานใดจะกำหนดตายตัวว่าให้ใช้ตามเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานอย่างเคร่งครัด (รวมทั้งข้อยกเว้นด้วย) ก็คงจะต้องทำตามนั้น เช่นเดียวกับการอ่านซึ่งมีทั้งอ่านแบบภาษาไทยและแบบภาษาเดิม ถ้าหน่วยงานใดนิยมให้อ่านตามแบบภาษาเดิมผู้ที่ต้องการจะทำงานในหน่วยงานนั้น ๆ ก็ต้องทำตาม

ผู้ใช้ภาษาอาจจะเลือกใช้แบบใดก็ได้ แต่ควรใช้อย่างสม่ำเสมอ และควรยอมรับความจริงด้วยว่า ไม่ว่าจะเขียนแบบใดก็ไม่สามารถจะแทนเสียงจากภาษาเดิมได้จริง การทับศัพท์ก็คือการสมมติอย่างหนึ่งเท่านั้น

หมายเหตุ

นักภาษาศาสตร์บางคนกล่าวว่า การจะตัดสินว่าเมื่อใด t จะใช้ t หรือ d และเมื่อใด p จะใช้ p หรือ b นั้น ต้องพิจารณาเรื่องการเน้นเสียงในพยางค์ด้วย พยางค์ใดเน้นก็จะมีกลุ่มลมตามออกมา ในกรณีนี้ควรใช้ t (แทน t) หรือ p (แทน p) พยางค์ใดไม่เน้นก็จะมีกลุ่มลมตามออกมา ในกรณีนี้ควรใช้ d (แทน t) หรือ b (แทน p) แต่เจ้าของภาษาบางรายก็ออกเสียงใกล้เคียง t กับ p มากกว่า d กับ b

ตัวอย่าง เช่น computer ถ้าใช้หลักการเน้นเสียงในพยางค์ พยางค์หลัง (-ter) จะไม่เน้น น่าจะออกเสียงว่า คอมพิวเตอร์ แต่เจ้าของภาษากลับออกเสียงใกล้เคียงกับ คอมพิวเตอร์ มากกว่า เช่นเดียวกับ Internet ที่เจ้าของภาษาออกเสียงใกล้เคียงกับ อินเทอร์เน็ต มากกว่า อินเทอร์เน็ต